

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.
Atelierete tipografiei „Astra” nr. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tt. 1513
Abonamentul anual lei ... Autorități și Societății lei
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 65 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/943

Sâmbătă 23 Decembrie 1944

Anul 107

Dar de sărbători

de V. Branisce

Scrisoare adresată d-lui Milton Lehrer.

Stimate confrate,

Cele dintâi adieri ale Crivăfului mi-au înflorit geamurile, au animat de ele în neșire, peste noapte, maestre flori de ghiță. În jocul lor am deslășit cu înflorare sălcii pletoase, așa cum se întind pe malurile Someșului, brazii întunecați, nuferi și stelufe. Și cu cât le priveam mai mult, cu atât îmi evocau mai viu pierduta-mi copilărie și pământul pierdutei Transilvanii. Iar desnădejdea îmi picura în suflet ca stropii de ceară ce se scurg dintr-o lumânare. Era singura lumință ce o aprinsesem în noaptea de Crăciun pe bradul durerii neamului.

Atunci, d-le Lehrer, în deșertul de ghiță al celui mai desolat peisaj, am deschis mălastra carte: „Ardealul pământ românesc”. Am citit-o cu eulaie rând de rând, slovă de slovă. Am urmărit cu interes bogatul material documentar, ce stă la baza întregii lucrări și ce face ca să răsară cu luminozitate dreptatea noastră de totdeauna asupra pământului Transilvaniei.

Și darul acesta de Crăciun — singurul dar ce l-am primit — a izgonit într-o clipă temerile și nedumerile și mi-a redat siguranța necesară luptei care ne mai așteaptă. A topit ca prin farmec florile de ghiță de pe geam.

Era solta unei națiuni mari și puternice, solta Statelor Unite ale Americii, care au dat în istorie cel mai desăvârșit exemplu de curaj, abnegație și sacrificiu pentru eroica dobândire a unității interne și a libertății generale.

Sunteți un trimes al acestei eroice națiuni, care n'a rămas niciodată surdă la durerile neamului român, și căreia, val, într-o clipă de totală aservire, poporul nostru i-a declarat război. Ne plesnește obrazul de rușine și astăzi la amintirea acestui act tragic al existenței noastre, cum ne-a plesnit în clipa săvârșirii lui.

Prin lucrarea amintită, lucrare de vastă informație, de bogată documentare și de atitudine se vedește dreptatea neamului românesc, așa cum am simțit-o întotdeauna svărnindu-ne adânc în suflete. Acum o găsim magistral formulată în cartea unui trimes ales al Statelor americane.

Când în casele românești nu poate pătrunde nici în anul acesta solta Nașterii Mântulorului, pe argintatul glas al colindelor, căci dreptatea noastră nu este întreagă, lucrarea: „Ardealul pământ românesc” își va lua locul de cinste în fiecare cămin românesc, într'un colț spre răsărit, sub icoană. Va fi păstrată cu cinste, sub pălpărea candeliei, alături de Ceaslovul bătrânesc, în care mâna tremurată a înaltașilor a însemnat în colțuri de filă dureri și bucurii trecute.

Pentru acest dar de sărbători, făcut neamului în anul Domnului 1944, vă mulțumim, d-le Lehrer, și vă rugăm să nu vă soeriatăți dacă mâne veți afla că sunteți fascisto-hitlerist.

Au mai pățit-o și alții!

Moș Crăciun

de
Ion Colan

Că el are astăzi alte preocupări, că e pornit pe tot felul de revendicări? Salarii, ministere... să curgă toate cu ghițora și, dacă ai sta să le reduci la o singură poftă, ai vedea că pofta aceasta se resumă la bani...

Bani! Bani! Bani!...

... ca să vadă „poporul”, pe urmă, că n'are ce face cu ei.

*

Trăim o lume tristă azi, Moș Crăciun!

Tristă de tot.

Intri în prăvălii, prăvăliile goale. Privești în ochii oamenilor, ochii seci. Cauți în suflete, sufletele pustii ori pustii de cei care au su-

fletele pustii. Tot una! Am rămas toți cu ele ca locuințele din care vechiul chiriaș a plecat, fără să le curețe, iar cel nou și-a trântit calabalăcun în curte și înjură.

Suduie ca la ușa cortului!

Cât o ține asta, Moș Crăciun, nu mai da pe-aici. Nu mai da că, — iartă-mă, Doamne! — la o manifestație am auzit o vorbă grea. Unul, ascultându-și oratorul, a zis:

— Dacă nu vrea Dumnezeu să scurteze războiul...!

Auzindu-l, cineva încruntat tare și cum tot se striga: «Jos guvernul», «jos ministru cutare», «jos prefectul», «jos primarul», s'a trezit urlând ca un lup nemâncat:

— Jos Dumnezeu! — de-a-ncremenit piața cât era ea de mare și s'a făcut liniște grozavă, de parcă stătuse vremea pe loc.

Aici am ajuns, Moș Crăciun!

Numai eu ți-oiu spune o vorbă în taină, dar să n'o duci mai departe. Uite-o:

Poporul, moșule drag, să știi, e tot cel vechiu. D'ăia a încremenit piața auzindu-l pe zănicul cela urlând. Poporul a rămas cum l-ai apucat tu de-acum una mie nouă sute și-atâția de ani. A văzut el cum stă treaba cu «era nouă» care începe cu fiecare regim. Ia dumneata presa numai din ultimii șase ani și-ai să vezi singur cum fiecare a trâmbițat de ne-a asurzit că de-acum începe o „lume nouă”. S'au schimbat vechi și trainice orânduiele, s'au înlocuit oamenii unii pe alții, s'au schimbat firmele cu altele ca până la urmă, după atâtea ere noi, să constatăm că nu s'a schimbat nimic și că numai păcate ne-am făcut închipuindu-ne că «lumea» cea «nouă» cu noi începe.

Și-așa, poporul acesta, care e și țaranul, și intelectualul liber profesionist, și muncitorul, și funcționarul, nu se mai lasă dus de nas de mulțimea «patrioților», de te miri unde și își vede de munca lui, zâmbind iertător discursurilor rostite la răspântii în numele lui.

Poporul acesta, Moș Crăciun, — acesta, nu ce-l pe care-l scriem noi între ghilimele, — te-ar primi și azi cu același drag ca altădată, dar ține prea mult la tine, ca să te expună batjocurii ce unii ți-ar pregăti.

Anul ăsta o trece cumva, dar la anul te așteptăm negreșit.

Săru'mâna!

Nu știu, Moș Crăciun, mai ești ori nu mai ești?

Te-aș chema și nu mai știu de unde, ți-aș scrie și nu mai știu cum.

Vei fi căzut și tu pe vreun câmp de bătaie, vei fi rănit și tu prin vreun spital, vei fi fost epurat și tu?

Știi, în cântecul tău e un cuvânt care ți-ar putea fi fatal: **O brad frumos, o brad frumos, cu cetina tot verde...**

Nu era s'o pat eu mai când era din pricină că am ochii verzi?

Oricum, simt eu că anul acesta de geaba te aștept.

Copilului n'am ce să-i spun, mie n'am.

Și-apoi chiar de-ai răsări de undeva, zâmbetul tău bun celor de azi nu mci spune nimic.

Ei, dacă ai știi să sbieri!...

Dar tu nu știi, moșnege, nu știi, fiindcă pe vremea ta era altă lume. Pe atunci colindătorii erau mușcați de câni; azi mușcă din ei oamenii, iar câinii, mai de omenie, ne ling rânile.

*

Mă uit la brad și bradul gol; nimic pe el, nimic sub el, gol tot ca sufletele ce ni-s hăituite azi de oameni. În prea multe case e gerca în ogradă, în prea multe scâncesc copiii a foame, nu după dulciuri, nici jucării.

Betelele argintii-coclite, rămase din anii trecuți, sclipesc reci pe ramuri. Parcă e mai frig cu ele. O stea, tot argintie, cu chipul lui Isus la mijloc, stă strâmbă în vârful de brad.

*

Să nu crezi că plâng. Nu, Moș Crăciun, ți se pare. Așa îmi lăcrimează mie ochii de-o vreme încoace.

*

Nu știu când și nu știu unde am văzut o mână de om de care înlideau două potâi. O fi fost a vreunui om de pe Volga, a vreunui rumân din Bihor? Cine-ar putea spune? Decât, degetele mâinii ăsteia vor fi trecut vreodată, alintător, prin părul blond sau brun al fetiței lui. Vreodată! Și-acum rodeau câinii la ea...

Ce să mai cauți tu în lumea asta?

Lumea asta care trebuie neapărat răsturnată cu josul în sus!

*

N'ai și tu impresia că „poporul” nu te mai vrea?

„Gazeta Transilvaniei”

dorește
sprijinitorilor
abonaților
cifitorilor
și
futurilor celor ce ne
urmăresc scrisul și
gândesc bine despre o

ROMÂNIE

asa cum o vrem noi
**SĂRBĂTORI
LINIȘTITE!**

Codrule, când am plecat...

Codrule, când am plecat,
Drept și falnic te-am iasat.
Când venit-am înapoi,
Eram gârbovi amândoi;
Tu de vânturi și de ploii,
Eu de mult ce-am îndurat.

Dar tu iar vei înverzi,
Ori cu mine ce va fi?
Poate zac sub crengi colea...
De te scuturi tu de nea,
Bine eu voi odhni.

Ecat. Pitiș

INSTANTANEE

Urtași binecuvântați

De câteva săptămâni încoace, tre-când prin fața magazinelor de băuturi vedeam manevrând butoalele. Erau urcate sau coborâte din camioane, cu multă băgare de seamă, pe scări speciale și cu frânghii, rostogolite apoi în pivniți și așezate pe podeaua lor în vederea sărbătorilor. Așa a fost totdeauna, așa va fi cât va exista omenirea și va dăinui această binecuvântată burulană cu boabele grele de smaragd ce încununează fruntea zeului Bachus.

Furtuna năpraznică deslănțuită de acest războiu fără pereche și fără sfârșit, a făcut, de sigur, mari ravagi, a pustit pe locuri complet renunțate vit ale celor două țări, atât de încercate, Italia și Franța, secând poate pe cine știe câte decenți izvorul bogat ce dădea putere și ar fi putut predispuce încă la cântece și veselle sufletul obidit al omenirii de astăzi.

Cu toate că filoxera războiului a nimicit arbuștii, a secat acest elixir miraculos ce alină durerile și aduce cu sine uitare, totuși — zic — butoalele pântecoase se rostogolesc cu larma lor specifică, troznind din doage. Îmbietoare ca și cântecul dulce al sirenelor. Nu e vorba aci de cântecul sirenei ce-l cunoaștem noi, ci de acela pe care îl aud uneori în nopțile senine pescarii ce ră-tăcesc pe mări. Și, așa e omul făcut. Când te cheamă și te îmbie, de ce să refuzi, ori să mai întrebi de calitate? Ne-am deprins cu surogatele demult.

Am spus că așa a fost totdeauna omenirea și așa va fi. Cea mai bună dovadă despre aceasta o dă statistica de mai jos.

In Germania, despre care nu știm să fi trecut vreodată ca țară a vinului, există, sau mai bine zis au existat — căci astăzi nu știu ce mai există acolo, — înainte cu vreo sută și mai bine de ani de când datează statistica, niște buți uriașe, care trebuie să fi fost cândva pline, de vreme ce a fost necesară construcția lor. Una dintre acestea se afla în pivnițele mănăstirii Neuburg din Austria și cuprindea o mie de vedre. Un alt uriaș, un butolul care conținea două mii de vedre de vin, își avea locașul într-o pivniță săpată într-o stâncă a castelului din Nicolsburg. Un cetățean din Brünn, Cristofor Specht a construit-o în anul 1643. Doagele, frumos lucrate erau strânse în 22 cercuri de fier, grele de câte 7 mii fiecare. Astfel, numai fierul dela această bute avea o greutate de 154 mii. Când s'a făcut statistica, înainte — cum am spus — cu 'n secol și ceva, butea era goală.

Al treilea colos, un butolul de 1500 de vedre, aparținea pivnițelor domnești din Dotis, comitatul Kómorn, și era atât de spațios încât în pântecul lui putea foarte bine să înconjoare o trăsură cu șase cai și să întoarcă la mijloc. Această bute era înaltă de 14 picioare, lungă de 24. Doagele aveau o grosime de 6 toll

In jurul portafivului

de Lia Busuiocanu

Marile prefaceri sociale sub sem-nul cărora se scurge mult sbuciumatul nostru secol, aduce și în viața muzicală o undă de înviore care tinde să se propage în cercuri tot mai largi că-re mulțimile dornice de o destindere sufletească.

Sătul de muzica sinistrală a sirenelor de alarmă, a bombelor, a motoarelor aducătoare de moarte, oamenii încep să descopere marea alinare pe care o pot găsi în cealaltă muzică, adevărată, aceea despre care Sf. Ioan Gură-de-Aur spunea: „Cântecul nostru nu e decât un ecou, o imitație a cântecului îngerilor. Muzica s'a zămislit în ceruri“.

Pentru cei mai mulți, primul pas de apropiere către o artă e greu de făcut. Cel ce n'a intrat niciodată într'un muzeu, nu bănuiește cât de ușor își poate obișnui ochiul cu armonia liniilor și a colorilor. Tot așa, acela care n'a ascultat niciodată un concert, nu știe câtă bucurie îi poate aduce o melodie frumoasă, înflorită sub pana măiastră a unui mare compozitor.

Pentru aceștia mulți ce nu îndrănesc sau nu încearcă să se apropie de artă, orice inițiativă care caută să-i familiarizeze cu comorile artistice ale culturii, e binevenită. Incetul cu încetul, gustul și priceperea li se formează și, pe nesimțite dorul de „mai bine“ care de milenii împinge omenirea spre progres, mai face un pas înainte.

Mânăta de sigur de un asemenea scop, gruparea „Apărarea Patriotică“ a organizat în ziua de 17 Dec. un concert de muzică de cameră, la care o mare parte din public nu era recrutată din publicul obișnuit al concertelor brașovene.

Încercarea a reușit dincolo de orice așteptări. Tinerime multă, disciplinată și entuziastă, a ascultat și a răsplătit după cuviință osteneala interpretilor care alcătuiau ansamblul: D-nii

prof. Weinberger (vioara I), dr. V. Voicu (vioara II), V. Vaida (violă) și V. Sochor (violoncel).

Programul a fost întocmit din Quartetul în do major de Borodin, Andante cantabile de Ciaikowsky, quartetul în fa major de Dvorak și Bagatela de Scărlătescu.

Poate că un cuvânt lămuritor rostit înainte, n'ar fi fost de prisos, deși muzica acestor compozitori e destul de elocventă pentru a se adresa direct sensibilității auditorilor. Totuși, pe unii li-ar fi interesat poate să știe că Borodin era chimist și că de-abia la 28 de ani s'a apucat să studieze serios muzica, împărțindu-și timpul între compoziție și laborator. Sau că Ciaikowsky, împins de greutăți materiale, a fost o vreme funcționar și că marea lui pasiune pentru muzică l-a făcut să renunțe la avantajele unei retribuții sigure ca să-și poată închina tot timpul artei lui favorite. Dvorak deasemenea fusese sortit unei meserii care n'avea nimic de-a face cu arta sunetelor, ceea ce nu l-a împiedecat să ajungă, după multe greutăți, unul dintre cei mai străluciți compozitori ai veacului trecut.

Cât despre Scărlătescu al nostru, cine va încerca vreodată să-i schițeze portretul de apostol al muzicii? Tot ce putea și tot ce avea, dăruiă acestei arte, fără să păstreze nimic pentru viața lui atât de modestă aparent și atât de bogată în esență.

Sunt amănunte care merită să fie cunoscute, atât pentru apropierea mai mare pe care o pot realiza între auditori și operele executate, cât și pentru exemplul pe care-l pot constitui pentru cei neîncrezători în puterea voinței de realizare a omului în orice domeniu.

Totuși, cu sau fără cuvânt introductiv, inițiativa „Apărării Patriotice“ rămâne demnă de toată lauda și îi dorim o cât mai largă propășire.

și erau strânse în cercuri de fier puternice cu șuruburi de grosimea mânel.

Pe insula Meinau existau, de asemenea o sută de butoale de vin care cuprindeau fiecare dintre ele câte 5000 de sticle. Unul singur dintre acestea dispunea de spațiu pentru umplerea a 184.320 sticle.

Castelul din Tübingen adăpostea un butoiu înalt de 16 picioare și lung de 24. A fost construit în anul 1548.

Butoiul din Grüningen are o lungime de 30 picioare și e înalt de 16.

Cel mai vestit dintre acești giganți al vinului este butoiul din Heidelberg. A fost construit în anul 1666 și încăpeau într'ansul 2040 de vedre. Gândiți-vă câte generații au binecuvântat această bute la frumoase și vesele comande studentești. În vremuri bune, zice autorul acestei originale statistici, a fost odată butoiul plin până sus. Acestea le

spunea omul înainte cu 'n secol și mai bine. Deci, până unde să mergem noi ce de astăzi să căutăm vremurile bune dincl c'o sută de ani în urmă nu le putem găsi? Când, Doamne, vor flexistat, căci de fapt au fost cândva, ne-o spun doar buțile de vin mai sus pomenite.

Încă ceva. Istoria ne-a rămas datoare cu un amănunt. Nune-a lămurit asupra unui lucru și anume cât de încăpător a fost butoiul în care s'a adăpostit Diogen. Dacă a avut dimensiunile celor din Germania, ceea ce se poate presupune în țara lui, atunci a dus-o omul foarte bine. În ce ne privește pe noi, în criza actuală de locuințe și 'n setea ce l-a cuprins pe oameni, butoalele de care am vorbit mai sus, să le putem avea aci, goale sau pline, ar fi direct o binecuvântare.

Ecat. Pitiș

PREDICI ÎN PUSTIU

Carul înaintea cailor

E bine să ne folosim de această tipică expresie a țărânului nostru, de câteori comitem greșala de a pune carul înaintea cailor și nu caii înaintea căruței, cum ar trebui. Tot predicând în pustiu, vom sfârși prin a ne îndrepta erorile, dar primul pas spre îndreptare este de a ni le recunoaște.

Punem carul înaintea cailor atunci când țipăm după mărirea salariilor, în loc să strigăm după ieșirea traiului, după mijloace de transport, după o muncă ordonată și productivă, după disciplină și sobrietate.

Comitem aceeași greșală așa de specifică neamului omenesc, de a vindeca simtomul și nu cauza. Mai bine luăm medicamente și strigăm mereu că nu le găsim, decât să ne schimbăm sistemul greșit de viață. Așa și în această materie mereu controversată: paralelismul dintre venituri, salarii și scumpirea vieții. Dar ce, trebuie să fiți cel bru economist, ca să-ți dai seama că o mărirea a salariilor, — fără ieșirea vieții sau cel puțin o înghitare a preturilor, imposibilă, — fără muncă disciplinată și mijloace de transport, nu duce la niciun scop, ci numai la un cerc vicios, căci scumpirea merge înainte în progresie geometrică, în timp ce salariile se pot mări numai în progresie aritmetică?

Pui carul înaintea cailor, când îți faci planuri mari, ce reclamă foarte mulți ani de înfăptuire și tu nu-ți faci rezerve de răbdare și sănătate, ba din contră, tu cât sunt planurile mai mari, tu fumezi mai mult, invoiând pretextul că fomiând ție mai adărcă gârdira, pui carul înaintea cailor, când tu nu ai fost în stare să-ți clădești și să-ți năstrezii o căsuță a ta și tu înființezi b'nici, cooperative pentru alții, erijându-te în economist de frunte; pui carul înaintea cailor, când mereu descoperi criminali noi între frații de același sânge cu tine dar când e vorba de alte neamuri, care mereu au săpat la existența statului și se bucură de prăbșirea lui, le dai „solvus conductus“; pui carul înaintea cailor, când vrei să ai o mașină înainte de a avea un garaj al tău și înainte de a ști conduce tu mașina, când îți mai mult la rudele tale decât la soția ta; când, furat de profesieuna ta, viți de nevastă și copii, când ai obiceiul de a vorbi mai mult, decât de a citi și a asculta, când Dumineca dimineța în loc să mergi la biserică mergi la cărciumă; când vrem să ne grăbim cu împărțirea unor averi declarate fără stăpân, înainte de a aștepta sfârșitul războiului și pe eroii de pe front, cei mai îndreptății la recompense și împroprietări.

Să ne ferim, deci, de a pune carul înaintea cailor.

Dr. M. Suciu-Sibianu

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Nicolae Iorga, uriașul generației Unirii

Ion Berclu

Să ne reamintim, cu pietate, la patru ani dela răpunerea sa cruntă și de Nicolae Iorga, uriașul generației Unirii!

Momentul este solemn, atât prin împlinirea veletului, cât și prin natura faptelor istorice pe care le comemorăm, pe care le trăim și pe care le vedem.

Despre viața a omului, despre opera monumentală a savantului cu renume universal, despre moartea martirului cauzei naționale și

umane nu se poate scrie azi în toată liniștea. Vor veni generații întregi de cercetători, din toate domeniile, pentru a scormoni în nesfârșita varietate a moștenirii lăstate de acest generos și genial fiu al neamului românesc, care cu mână plină a semănat hrană spirituală de nobilă esență tuturor semenilor săi.

Azi, la răspântia acelorși furtuni, din anii trecutului războiu, să ne apropiem, cu evlavie și încredere, de o sin-

gură operă a lui Nicolae Iorga, atât de apropiată de noi. — „RĂZBOIUL NOSTRU ÎN NOTE ZILNICE“ — din care să culegem câteva flori alese.

El, cunosătorul adânc al trecutului nostru, al marilor idei care au frământat omenirea, precum și al realităților vii ale pământului, spiritului și destinului neamului românesc, a ridicat cu bărbăție, și a purtat până la ultima clipă a vieții, steagul demnității naționale. Nicolae Iorga credea cu tărie în unitatea culturală a neamului nostru; de aceea toată uriașa sa luptă s'a concentrat asupra acestui țel, singur valabil mai ales în vreme de furtună, de care are parte națiunea.

„Să ne reculegem, în adevăr, — strigă el în 1916 — nu numai în cuvinte. Să trăim în lăuntru unitatea noastră națională. S'o trăim cu puterea cu care creștinii dela început, închiși în temnițe, făceau din sufletul lor biserica nevăzută și neatacabilă a lui Dumnezeu celui viu. Un singur dar ni poate face nenorocirea: unitatea națio-

nală din lăuntru. De ce să-l refuzăm și pe acesta?“

La sosirea ceasului mare al intrării în Ardeal, Nicolae Iorga scria aceste cuvinte:

„A sosit ceasul în care cerem și noi lumii, cinstit, cu arma în mână, cu jertfă a tot ce avem, ceea ce alte neamuri, mai fericite, au de atâta vreme, unele fără să fi vărsat o picătură de sânge pentru aceasta: dreptul de a trăi pentru noi, dreptul de a nu da nimăului ca robi rodul ostenețelor noastre“.

În clipele cumplite ale retragerii și durerilor fără nume din 1916 și 1917, spunea ca să-l auzim și azi:

„Răgaz, odihnă, petrecere, lux, afară cu ele! Generația de azi nu trebuie să dea numai ce era datoare pentru dansa, ci tot ce e datoare pentru toți urmașii ei, căci de felul cum se va purta ea, atârână soarta tuturor acelor miliarde care vor veni.

Fiecare la lucrul său, îndărătnic,

Pe întreață fara

de

Ion Bozdog

Urmărim cu atenție încordată comunicatele guvernului, cum și toate declarațiile oamenilor de răspundere din țară și străinătate privitoare la situația și viitorul țării noastre.

Toate accentuează necesitatea urgentă a pedepsirii vinovaților de războiu și extirparea spiritului fascist și hitlerist din viața publică românească. Seriozitatea cu care trebuie privite și îndeplinite aceste angajamente fundamentale ale tratatului nostru de armistițiu și ale intențiilor de pacificare și îndrumare sănătoasă a viitoarei așezări a lumii sunt subliniate la toate ocaziile de către d-nii Roosevelt, Stalin și Churchill, iar măsurile ce s-au luat în toate țările, care într-adevăr vreau să dea prețuire supremă sacrificiului de sânge adus în acest războiu, sunt necrutătoare și generale.

După trei luni de anunțare a acestor măsuri de curățire, arestările din ultimul timp înseamnă trecerea și la noi la fapte.

Nimeni nu poate și nu va ridica niciun murmur de desaprobarie, ci, dimpotrivă simte că se înlătură din drumul de firească liniștire a neamului bolovanii grei care i-au abătut mersul firesc în cele două decade scurse, atâta timp cât ele se fac cu imparțialitate și lovesc întâi sus, adică spre cei dela care a pornit răul și apoi spre cei târși de angrenajul raporturilor de subalterni. Aceșii din urmă, în majoritatea absolută a cazurilor, au fost masă de manevră, constrânși să constituie numărul necesar șefului pentru a-și justifica poziția de cooperare sau a-și asigura strapontina de înaintare.

Că se găsec și între subalterni zeloși și prin urmare vinovați, este fără îndoială. Deci pedepsirea și eventual înlăturarea lor trebuie să se facă în spirit de dreptate și fără niciun menajament, ca să înceteze odată pentru totdeauna scuza ridicolă: n'am avut ce face, a fost poruncă.

Cetățeanul, fie el simplu muncitor de câmp sau atelier sau pe cea mai înaltă treaptă a ierarhiei sociale trebuie să aibă conștiința răspunderii sale sociale și dacă se lasă târșit ca simolă masă de manevră, este primejdios ordin de stat, ieri ca și azi și va fi și mâne. Deci sancționarea lui este o necesitate a educației de stat și exemplu pentru tineretul încă incapabil de discernământ, care trebuie să-și facă întâi educația profesională și cetățenească și apoi poate fi scos ca îndrumător de opinie publică.

Aci e necesar să dea concursul toți oamenii de bine. Să fie trași la răspundere toți cei ce au avut un rol de seducție asupra celor mici.

Măsurile trebuie să privească pe toți cetățenii țării și nicio circumstanță nu poate fi invocată pentru acoperirea vinovaților.

Faptul că astăzi Sașii și Ungurii se declară democrați nu poate fi cântărit cu mai multă bunăvoință ca o declarație similară a Românilor. Deci

nu poate fi pentru unii mumă pentru alții clună. Căci lată unde duce cântărirea cu două măsuri.

În Transilvania de Nord, după cunoștința publică, toți fascistii și hitleristii de ieri își dovedesc acum că s-au născut și au crescut în doctrina celui mai ideal proletariat și că, dacă e nevoie, ei au chiar dovezi că paternitatea democrației universale le aparține.

Inducând în eroare și pe Români și pe Sovietici în Tg. Mureș, ca și la Cluj și Satu Mare, conducătorii reali ai mișcării democratice de astăzi și cenzorii greșelilor mișcărilor extremiste de dreapta sunt conducătorii de ieri ai mișcărilor șalasyiste, horthiste, ebrădiste și președinții organizațiilor paramilitare.

Muncitorii democrați care au suferit și au fost întemnițați pentru crezul lor — prin comparație cu democrații de același gen dela noi, — sunt în număr infim de mic, iar rolul lor în noua mișcare este numai de acoperire a răștilor sovini care urmează aceeași linie de intoleranță față de tot ce nu este ungueresc. Am constatat personal acest lucru și se plânge la fel și T. Bogariu, actualul primar al Clujului.

Raporturile de prietenie între noi și U. S. S. R. ca și posibilitățile de executare ale condițiilor armistițiului sunt îngreunate și aici, iar în Transilvania de Nord sunt făcute imposibile prin jorul nefast de duplicitate pe care-l îndeplinesc aceste elemente, al căror interes este eșuarea bunelor noastre străduințe.

Să fiu deci clar înțeles, așa cum simte și vorbește orice român cu dragoste pentru neamul său, susțin că aci acasă și în Transilvania de Nord, trebuie să recunoaștem toate drepturile pentru fiți tuturor neamurilor, dar nu le putem permite ca să devină acuzatorii și judecătorii noștri, menajând și acoperind pe toți cei ce până la 28 Sept. ne-au fost călăi.

Care democrat poate admite, numai de dragul democrației, ca: primăria unui oraș din Transilvania de Nord să fie condusă de un diplomat de carieră, membru notoriu a organizației Szalasy, care fine locul guvernatorului de ieri al Transilvaniei de Nord?

Cine poate admite ca președintele org. paramilitare Weselényi székelly lövészek (pușcașii săcui ai org. Wese-

lényi) să fie primmedic veterinar al unui județ? Ca un președinte a luptătorilor de front și foc să conducă o Cameră de Industrie? Ca foștii consilieri ai Comandamentului militar din 1940 din Tr. de Nord să fie azi mulți funcționari? Ca un arhitect ce a insultat un episcop român să fie azi membru în Comitetul democrat, ca varul primar al primministriului ungar de azi, fost până ieri șeful org. Szalasy, să aibă rol conducător? etc. etc.

Cum se poate admite ca un supus ungar să fie conducător într'un oraș din România?

În aceste zile de grea răspundere pentru viitorul neamului, când cu sângele eroic al soldatului sovietic și român Transilvania de Nord a devenit din nou parte integrantă a țării, nu se poate lăsa să dureze situația de echi voc și camuflarea dușmanilor democrației nicăiri pe pământul țării românești.

Cerem guvernului țării să aplice cu toată severitatea măsurile de curățire a elementelor dăunătoare cauzei sfințe a consolidării și purificării pe întreață fara.

Zodie

In memoriam † AUREL MARIN

Veșnic aproape,
Veșnic departe,
Murmur de ape,
Murmur de moarte.

Ce fără veste,
Fără temei,
Pe albe creste
Mor anii mei.

Alte, tot alte
Singurătăți —
Nalte, prea nalte
Lume mi-arăți.

Cum pier cuminte
In desfrunziri
Orele sfinte,
Grave iubiri.

Cu timpul larg,
Peste genuni,
Vuind se sparg
Grele furtuni.

...Singuri aproape,
Singuri departe,
Stăm lângă ape
Stăm lângă moarte...

Stăm sub un cer de
Mucedo zodii —
Lumina verde
Scăpată 'n rodii.

Limpede ceasul
Viu se destramă,
Se 'nnoaie pasul,
Glasu-i de scamă —

Nimeni nu 'ntreabă
Nici nu răspunde.
Trecem cu grabă
Spre nu știm unde.

Plouă într'una
Peste grădini.
Putredă luna.
Pale lumini.

Ceața, ah ceața
Cum ne înneacă —
Proaspătă viața
Scade și seacă.

Lucian Valea

O minunăție: plafă fără chitanță

La Administrația Financiară din Brașov — și s'a sous de multe persoane serioase că așa e în întreaga Țară Românească — deci nu Administrația locală e de vină, ci sistemul — se plătesc sume (un fost ministru îmi spunea că a plătit, cruciți-vă! — o jumătate milion) fără să primească chitanța pe loc. Contribuabilului i se spune: „Veniti mâne după chitanță”.

Până „mâne” îl poate lovi guta, sau ciuma, sau brașovenescul „cataroi”. (azi e foarte posibilă chiar și ciuma și holera!) pe plătitor, sau pe încasator, sau și pe unul și pe altul, Doamne fereste, și banii rămân plățiți fără de urmă — „spurlos versunken” — atât pentru stat cât și pentru familia plătitorului. De n'aș fi avut personal prilejul să constat această năzbătie, aș fi crezut că povestitorul a visat un vis urât și neverosimil.

Deci e adevărat!

Așa de adevărat, încât presa elvețiană a și scris că în România e posibil să plătești bani fără să primești chitanța pe loc, ceea ce ar putea fi interpretat drept desăvârșită cinste dar și altfel.

Cei îndrept trebuie să ia măsuri, iar publicul să procedeze ca mine: să protesteze din singurul patriotism adevărat: acela al criticii constructive!

I. Ol. Ștefanovici-Svensk

furius legat de dânsul! La lucru până la stoarcere, până la moarte!

Și nu numai soldatul. Soldat e oricine-și face datoria, erou oricine și-o întrece, și oricine și-o părăsește: bărbat, femeie, tânăr, bătrîn, e un desertor. un miserabil desertor care merită palme și sculptat în față, când uniformă nu-l asigură relativă onoare de a fi împușcat!

Și cine muncește mai mult și mai bine, acela biruește. Dar numai acela. S'o înțeleagă oricine: numai și numai acela.

... să ne strângem la oală în fața vijeliei, chiar dacă trzănetul ar crăpa în două copacii sub care ne adăpostim. Să ne strângem și să ținem piept!

Și întru aceasta avem cine să ne ajute: Părinții noștri, răbdătorii..

Când totul se credea pierdut în fața forței brutale și în umbra unor idei noi, Nicolae Iorga scria:

„Nicio vorbă de retorică, niciuna chiar de poezie superficială, ci toată

bărbăția gândului ca să avem toată vitejia faptei.

În sensul acesta înțelegem pregătirea noastră și pentru dânsa lucrăm din toate puterile, printr'un scris care caută conștiințele cu aceeași severă hotărâre de a face bine, cu care unealta chirurgului caută, caută fundul rănilor deschise, în carnea vie, schijele otrăvite ale obuzului.

Ne trebuie oameni care să-și dea seama deplin de ce urmăm, de ce trebuie, cu orice preț, să atingem, de ce s'ă în firea lucrurilor să fie câștigat și pentru totdeauna, de ce faptă mare și bună îndeplinește oricine în lădul de astăzi, își dă viața sub steagul nostru adaus la steagurile Aliaților”.

Cu câtă dreptate răspunde Nicolae Iorga unui socialist:

„Dacă pentru d-ta Neamț și Român, călău și victimă, dușman și frate, e tot una, păcat de ortografia și caligrafia d-tale, pe care le recunosc bucurios. Știu că aceasta e o concepție, dar din zi în zi se vede mai bine ce cap

ciudat trebuie să aibe cine o mai admite. .... pui în perspectivă răscoale și revoluții, de care mintea clară și inima patriotică a majorității acestui popor ne vor feri”.

În cunoscutul său discurs la Mesaj din 14 Dec. 1916, învățatul român definea soarta poporului:

„Cunosc țara aceasta, pe care ca un drumeț sărac am străbătut-o de atâtea ori. Poate la puține popoare există atâtea oameni cinstiți, câți există în acest popor. Am fost însă în fața primejdiei firul de nisip, în loc să fim granitul pe care să nu-l poată nimic stărâma, fiindcă ni-a lipsit libertatea, care dă numai elementele puterii, și fiindcă ni-a lipsit și autoritatea, care poate să strângă aceste elemente în forma imposibilă de sfărâmat”.

Este cu neputință — veacurile ne o spun, dreptul nostru nebiruit o strigă — este cu neputință ca, la urmă, să nu biruim.

Terminăm această scurtă culegere din mina cea fără sfârșit, care este această carte atât de actuală, cu o dorință: *acea de a strânge pentru desintoxicarea tineretului și chiar a oamenilor maturi, din opera marelui învățat, în câteva cărțile populare, răspândite peste tot pământul românesc, tot ce este mai ales și mai potrivit cu vremurile noastre.* În fața asaltului puterilor răului să ridicăm sabia lucitoare a luminii minții și curățeniei inimii. Subt crengile puternice ale „Bradului bătrân” este siguranță deplină!

Numai Asociațiunea transilvană „Astra” ne ajută! se gândește cineva la asta?

Bio- și patografia

de Dr. Emil I. Bologna

o)

Răsfoind prin dicționare pentru a găsi adevărata semnificație a noțiunii de biografie, l-am ascultat pe Littré spunând: „Sorte d'histoire qui a pour object la vie d'une «eul personne» și Larousse-ul, după care biografia este „l'histoire de la vie d'une personne”. A scrie o biografie, înseamnă deci a istorisi cronologic într-o povestire, viața și faptele petrecute în cursul existenței uni om. Materialul biografic îl formează de sigur oamenii care au murit pentru a deveni nemuritori. Se descriu viețile oamenilor celebri, pentru că în afară de creație, viața acestora iese din comun prin sbucium, boală sau stârșit neobișnuit. Viața lor devine comparabilă unei mări agitate, contrar vieții liniștite asemănătoare unei ape line, pe care o duc oamenii de rând. Studiind viața acestor titani ai lumii noastre, este surprinzător să constatăm cum cei mai mulți au fost suferinzi, bucurându-se foarte puțin de o sănătate desăvârșită. Să fie oare o simplă coincidență sau viața lor prin însăși structura și cursul ei, i-ar predispuce la boală. Este poate boala un excitant în creația lor, sau reprezintă compensația pe care atât de deseori o întâlnim în ritmul biologiei.

Kretschmer a avut desigur dreptate, când afirma că, constituția are asupra caracterului și stării sufletești o anumită influență. Pe de altă parte Lombroso a greșit cu siguranță în afirmația sa, după care orice creație mare ar avea la bază o boală a psihicului.

Limitându-ne la media acestor afirmații și făcând doar constatarea că o mare parte a acestor creatori au fost suferinzi, mă întreb întru cât am putea vorbi, sau mai precis, face deosebirea între biografie și patografie, înțelegând prin biografie descrierea vieții unei persoane normale, sănătoase, iar prin patografie istorisirea vieții unui om suferind sau chiar bolnav.

Noi, medicii, fiind singurii cunoscători ai suferinței și bolii, ar urma desigur, să fim cei indicați de a ne ocupa cu viața marilor bolnavi și de a încerca, astfel să tragem concluziile de rigoare, luând în considerare corelațiunile strânse, care există între fizic sănătos — psihic sănătos, fizic bolnav — psihic bolnav, psihic bolnav — fizic sănătos, bolnav și creație, creație și boală.

Termenul de biopatografie ar fi atunci rezervat acelor, care într-o epocă a vieții s'au bucurat de sănătate — psihic-fizică — pentru ca mai târziu, tot în cursul creației lor, să devină suferinzi sau chiar bolnavi. Cunoșcând boala lor la fel de bine ca și eventualele influențe pe care le va avea boala asupra psihicului bolnavului, am putea studia astfel cât mai științific, întrucât manifestările și creația lor sunt în funcție de o boală, fiind consecința ei, s'au întrucât au fost modificate prin apariția bolii, arătând amprentele suferinței în opera creatoare.

Artistul are o structură deosebită de a noastră, structură din cauza căreia suferă în timpul vieții, structură, care nouă ni se pare ciudată. Prin tendința care o manifestă artistul în felul său de viață de a se refugia din sfera lumii reale, palpabile, în aceea a domeniului fanteziei, viața lui devine comparabilă celeia a copilului, Goethe, vorbind într'un pasaj despre jocul inconștient din timpul copilăriei, își manifestă dorința de a-l continua în mod conștient tot restul vieții. Artiștii sunt în general oameni sensibili și susceptibili. Balzac ne spune că bucuria este foarte apropiată suferinței. Numai acela devine un bun observator, care a trecut prin gama suferințelor, pentru că numai durerea se imprimă adânc în conștiință. Numai acela care a suferit, va putea sesiza acel ceva, care

După așteptări infrigurate și după suferințe mari, morale și fizice, s'a instaurat din nou la cărma țării noastre un regim democratic.

Lozinci dintre cele mai atrăgătoare flutură pe steagurile diverselor organizații politice. Principiile de baza ale democrației: egalitate, libertate, dreptate socială, suveranitatea poporului, sufragiu universal și multe altele se răsfrâng în coloanele cotidianelor de toate nuanțele, răsună în conferințele politice sau adunările populare ce se țin lanț.

Dar, luați aminte numai, cum se uzează și mai ales se abuzează de aceste principii, ce interpretări de circumstanță se dau acestora de oratori improvizați sau de demagogi interesați. Cum, în loc să se facă educație politică mulțimii, dându-se interpretări juste acestor principii, politicieni lipsiți de scrupule, printr'un verbalism ieftin sau sofisticării abile, caută să abuzeze de

Libertate și legalitate

de

prof. N. Baboie

bura credință și de naivitatea masselor inducându-le în eroare, cu bună știință, deslănțuind patimi ascunse, asmuțând mulțimea, fără nicio justificare, împotriva propriilor ei interese.

Iată, bunăoară, principiul de bază al democrației: *libertatea*.

Mulți, foarte mulți înțeleg libertatea în sensul de a face fiecare ceea ce vrea, sau, în cazul cel mai bun, ceea ce-i dictează interesul personal, profesional sau de clasă.

Astfel de interpretări false găsim la fiecare pas în publicațiile zilnice sau în discursurile ocazionale ale democraților de ultima oră. Prin ele se aduc democrației prejudecăți dintre cele mai primordiale, iar mulțimii, încrezătoare în cuvântul scris sau în vorbele aruncate fără control, i se face cel mai mare rău.

Dar principiul libertății nu este

ceva nou, ca să fie susceptibil de atât de diverse interpretări. El nu-și află originea în mișcările revoluționare ale ultimilor decenii, cum enunța în zilele trecute, un orator democrat, certat rău cu Istoria. Adevăratul sens al libertății a fost lămurit mai întâiu în revoluțiile engleze din secolul al XVII-lea, apoi în lupta pentru independență a Americii de Nord, în congresul dela Philadelphia, un secol mai târziu.

Englezii și Americanii nu s'au ocupat decât de interesele politice ale propriului lor popor. Marea revoluție franceză însă dela 1789, a făcut o declarație, în care a enunțat principiile democratice „pentru toți oamenii, pentru toate timpurile, pentru toate țările și pentru a servi de exemplu lumii întregi”. Astfel „Declarația drepturilor omului și cetățeanului”, dată de revoluția franceză, a devenit catechismul național și democratic nu numai al Francezilor ci al tuturor popoarelor civilizate.

În punctul IV. al acestei declarații ni se spune clar și lămurit: „*Libertatea e dreptul de a face tot ceea ce nu atinge dreptul altuia*”. Iar filosoful englez John Locke o formulează și mai concis când spune: „*Unde nu-i lege, nu-i nici libertate*”.

Libertatea este, așa dară, dreptul oricărui om de a se desvolta fără să fie împiedecat și de a face uz de drepturile sale naturale sub garanția legilor.

Dar dacă legea e opresivă și împiedecă uzajul legitim al libertății, va obiecționa cineva, cu drept cuvânt. Răspunsul e simplu. Democrația are toate căile legale deschise de a abroga acea lege și a o înlocui cu alta ce corespunde intereselor legitime ale poporului. Legea, odată adusă, trebuie necondiționat respectată.

Deci libertate și legalitate. Fără aceste două condiții esențiale, adevărată democrație nu există! Aceasta nu poate acționa, după cum căuta un înalt demitar să justifice excesul de democrație al mulțimii, nici pe lângă lege, nici pe deasupra ei. *Dincolo de lege nu sunt decât două căi: dictatura sau anarhia*. Iar poporul Român a dovedit-o de stătea ori în trecutul său politic, *că le detestă pe amândouă deopotrivă*.

Eroi Săceleni

Eroul locotenent de rez.

Gică Proca

Undeva, la Vest de Debrețin, pe pusta Ungară, s'a jertfit pentru rege și patrie „eroul” locot. „post-mortem” Gică Proca.

S'a născut în comuna Satulung, jud. Brașov, la 22 Aprilie 1912. Primele studii și le-a făcut în satul său, ca apoi să și-le termine la lic. „Andrei Șaguna” din Brașov.

În vârstă de 21 de ani își face serviciul militar la „Școala de ofițeri de rezervă” din Ploiești, unde în anul 1937, obține tresa de sublocotenent.

În viața sa civilă și-a făcut pe deplin datoria ca șef de birou la întreprinderile D. Voina din Brașov. El a fost unul dintre cei mai vechi funcționari ai fabricii, la care a muncit zi și noapte timp de 10 ani.

Schibarea produsă în țara noastră îl găsește departe, printre soldații săi, cu care pleacă pe frontul Ardealului pentru a-și desrobii frații.

Lasă în urmă o mamă, care s'a sacrificat pentru a-l face om și pe care o lubea din toată inima.

Mentalitatea ciubucului

de

Vasile Popescu-Panfile

Viu dela București.

În văltoarea străzilor am întâlnit figuri ce păreau uitate, dar din agoniștea subconștientului fășnește prompt numele „amicului”.

— Ei? Ce mai faci? Cum mai trăiești? — îl întreb pe un tânăr elegant — cunoscut din liceu (era cu 4-5 ani mai mic).

Aflu că e acum avocat într'un Minister.

— Stai, zice el, te cunosc, dar lasă-mă o clipă... În fine, își reamintește, mă recunoaște. Îi par scund și palid. Îmi povestește că n'a făcut nici-un pic de front, că n'a fost „fraer” și că-i merge foarte bine — lea — lea, iar bucuria sufletului și-o dă câte un ciubuc, dacă ești băiat „deștept”.

Vieța de București a creat un anumit jargon al străzii, care e mereu în creștere, evoluează și dacă ani nu dai prin București, constai că ai rămas „demoțat”. Toată lumea știe acum ce e un „banc”, ba chiar și lumea bună. Dar bancul și-a schimbat eticheta și a devenit „lordan”. „Lasă-te de lordane!” — auzi curent, adică: fii serios!

Dar dacă „bancurile și iordanele” vor să trădeze starea de spirit, vioiciunea mucalității bucureștane, adesea simpatic — nu tot așa e cu „ciubucul”.

El trădează o mentalitate foarte acută și curentă și acceptată printr'un consens general, așa cum e și cu *unsul osiei* — și nu scârțâe, (bacșișul!)

ar putea lovi și pe altul. Goethe mărturisește că atunci când simte că inima sa este plină de necazuri, caută să și-o ușureze, aruncându-le în poezie. Astfel se explică de ce artistul este mai fericit în timpul când este productiv, pentru că numai atunci, prin exteriorizarea unei părți a frământărilor sale chinuitoare, el are posibilitatea de a-și reface echilibrul psihic. După St. Beuve creația este singura, care aduce cu sine mângâierea pentru scriitor. Søren Kierkegaard scrie: „Numai când produc mă simt bine. Atunci numai uit neajunsurile vieții, toate suferințele, atunci sunt numai în sfera adevăratelor mele gânduri și atunci sunt fericit”.

— Va urma —

„Ciubucul” reprezintă morala vremii.

Evident că nici bacșișul n'a dispărut — acesta-i blazonul nostru național, pe care-l criticăm și-l practicăm cu toții, căci altfel, „nu merge”, dar „ciubucul” reprezintă azi o puternică și actuală mentalitate. Dintr'un salariu de 25 000 lunar ce-l primește un șef de birou în Minister, oricine poate aprecia că nu se poate trăi în București, unde se plătește 20.000 lei chirie pe un apartament mijlociu și nu prea la centru.

Or, cu ce trebuie să trăiască eroul meu, dacă lea o dă la chirie — și dacă un kg. de carne costă 5-600 lei pe sub mână, iar un kg. de unt costă peste 3000 lei?

Și atunci fatal și imperios apare „ciubucul”, care este o sumă rotundă și bunișoară, ce rezultă dintr'o afacere făcută „pe picior”, o mijlocire ori o intervenție pentru un permis de auto, etc. etc.

Dar câte „ciubucuri!” nu sunt? Doar că nu le prindem noi, provincialii, sensul. Ce e mai curios e că ciubucul e „moral”. El nu poate friza legea penală și nici nu miroase a pușcărie.

Dar fără existența acestui *argint viu* al străzii, al cafenelei, al culoarului, cum s'ar putea trăi? mă întrebă amicul meu. Cum ai putea lua o gustare care modest costă 1000-1200 lei?

Am plecat și i-am spus amar:

Ai dreptate, altfel „nu merge”!

Cărți, ziare, reviste

Mihai Eminescu. Râmnicu-Vâlci an. XV 1944. Nr. 22.

Cităm un fragment dela pag. 9: „Eminescu și — simplă maghiaromanie!”

„*Docă la 1895 a putut apărea în Transilvania un studiu despre Eminescu, datorit prof. Szöcs Géza din Sibiu, în care apropierea lui Eminescu de marii gânditori ai lumii era socotită foarte riscantă, aproape nepermisă, nu trebuie să ne mirăm prea mult. Lumina răspândită de Eminescu era prea orbitoare, mai ales pentru cei ce aveau multiple motive să nege geniul român.*”

I. S. D

Dictatura speculei

de Dr. Valer Stoghe

Adevărul cuprins în cuvintele: „primum vivere, deinde filosofare“ („întâi să trăim și-apoi să filosofăm“) este mai actual decât oricând.

Hotărît lucru, facem azi prea multă politică și mai ales filosofie și vrajă politică, ne ocupăm în schimb prea puțin de nevoile noastre zilnice.

Foarte mulți, și cu deosebire lumea celor necăjiți, înțeleg prea puțin din articolele și discursurile noastre savante, iar alții, și dacă înțeleg, rămân indiferenți față de filosofia seacă a multora.

Coborînd azi la realitatea aspră a vieții, mă voi ocupa de un fenomen trist, specific desechilibrului social de azi, ce se încadrează în sensul cunoscutului principiu științific: *cauze mici produc efecte mari*.

Specula, această fiară nesătulă, își continuă nestingherită opera-i devastatoare. Prețurile articolelor de primă necesitate, care odinioară erau frânate în mersul lor ascendent de autorități, au ajuns azi la discreția unor oameni fără milă și neomenoși.

Trăim sub un regim de adevărată dictatură a speculei, ale cărei victime suntem noi toți.

O întâmplare personală: În una din zilele din săptămâna trecută, pe când mă găseam într-o prăvălie de stofe, intră un negustor ambulant minoritar, care ceru să-i vândă un raft întreg de stofă. Printr'o coincidență bizară, după vreun sfert de oră întâlnii pe același negustor într-o prăvălie de bomboane, unde cumpăra vreo 20—30 cutii de bomboane. Probabil că în ziua aceea o fi colindat și prin alte prăvălii, pentru a cumpăra tot felul de articole în cantități mari. Cerând lămuriri dela un negustor cunoscut asupra intențiilor acestui cumpărător, îmi spuse că este un sistem al unor negustori de a cumpăra mărfuri, a le ascunde și a le vinde după 2—3 luni cu prețuri în-doite.

O altă apucătură a unor negustori, pe care cred că mulți au observat-o, este următoarea: La un moment dat dispar de pe piață anumite articole, chipurile... s'au epuizat. Ei bine, poți fi sigur că acele articole vor apărea în 2—3 săptămâni, dar cu prețuri exagerat de urcate.

Am observat apoi un sincronism permanent între urcarea salariilor funcționarilor și urcarea curbei de scumpete, fără vreo motivație logică, dictată de bunul simț. Se vorbește azi foarte mult de iminenta urcare a salariilor funcționarilor. Să avem grijă, deci, noi consumatorii, să scriem cu litere mari pe conștiința noastră trează: **Atenție la afaceriști!** Vor să atenteze la buzunarele noastre, urcând prețurile.

Urcarea salariilor în aceste condiții înseamnă umflarea pungii lor, funcționarul nefiind decât un intermediar păcălit între stat sau alte instituții particulare și negustori.

Trucurile lor, care, pe lângă alte cauze independente de ei, au dus la prețurile astronomice de azi ale diverselor articole de pe piață și la îmbogățirea lor rapidă vor fi numeroase.

Exceptând pe comercianții noștri cinstiți și de bună credință, care în aceste zile grele ne asigură aprovizionarea, cu greutate incomensurabile și pentru care le păstrăm sentimente de recunoștință, nu avem destule cuvinte să înfierăm lipsa de omenie și ferocitatea cu care ceilalți caută să-și acumuleze bogății, sfâșiind ca niște hiene rodul muncii și sbuciumului fără răgaz al semenilor lor. Cât de adevărate sunt cuvintele: Omul e lup semenului său. Să nu creadă însă acești comercianți că milioanele lor ne vor impune; să nu creadă că, cu milioanele câștigate cu astfel de mijloace, ne vor face praf! Nu! Pentru noi, ei vor rămâne acuma și după războiu niște odioși îmbogățiți de războiu. Acestor îmbogățiți de războiu le amintesc cuvintele filosofului Nietzsche:

„Este rușine să fii fericit în fața atâtor mizerii“.

O întrebare avem însă dreptul să facem și noi consumatorii umili: Oare Brașovul acesta să fii ajuns sat fără câni, în care unii negustori ne pot jăcmăni fără frică? Nu se găsește nimeni în orașul nostru care să ia de guler pe acești nerușinați și să-i trimită acolo unde merită? În alte țări acești jupuitori de oameni, care se mboțesc prin specula cu articolele de primă necesitate, alimente, îmbrăcăminte etc., în aceste vremuri crâncene, când foamea și mizeria își rânjesc colții, sunt considerați criminali și sunt în cel mai bun caz „epurați“.

La noi nu, probabil din cauza excesului nostru de democrație.

Mă întreb: unde sunt organele de control în a căror competență cade reprimarea speculei?

Eu cred că e momentul suprem, ca autoritățile noastre să se pună de acord, spre a îndigui acest val uriaș de neomenie.

Cine vrea să ne ajute

o poate face și dând lucrări spre executare Tipografiei „Astra“-Brașov. Explicăm și de ce: Atât tipografia, cât și gazeta, sunt proprietatea „Astrei“. Există între ele o atât de strânsă interdependență, încât în ziua când tipografia nu va avea de lucru, nu mai avem din ce plăti lucrătorii secției dela gazetă și nici hârtia.

Dacă marile și micile întreprinderi românești, instituțiile și particularii înțeleg acest lucru, ne ajută, indirect, la editarea „Gazetei Transilvaniei“, fiindcă noi alte mijloace de venit

nu avem, venitele cinematografului umplând alte goluri.

Nu cerșim lucrări!

E ceasul destul de greu încât să le solicităm demn, așa cum vrem să ne fie atitudinea în toate.

De vom fi sprijiniți, bine; iar de nu consecințele nu vor fi trase numai de „Gazeta Transilvaniei“ și nici numai de întreprinderea care o susține, ci de noi toți.

Am da noi mai multe lămuriri aici, de n'am ști că lumea pricepe și fără ele despre ce este vorba

I. C.

Importante instrucțiuni pentru a preveni îmbolnăvirea de febră tifoidă

Serviciul Sanitar și de Ocrotire al Municipiului Brașov dă următoarele instrucțiuni, binevenite azi, când ne pas: atâtea boli:

Pentru apărarea în contra febrei tifoide, care este o boală *mollipitoare*, se dau următoarele instrucțiuni și sfaturi cu rugămintea ca ele să fie întocmai executate de întreaga populație a orașului, fiindcă numai așa va fi posibil să se împiedece lăptirea acestei boli, care a apărut și în orașul nostru, provocând și cazuri mortale.

Febra tifoidă este cauzată prin *murdărie*, este boala „mânilor murdare“.

Transmiterea ei se face numai în așa fel, ca microbii, aflători în fecalele și urina bolnavului ajung în gura sănătosului.

De aceea:

1. Spălați-vă mâinile cu săpun și apă caldă înaintea fiecărei mese și ori de câte ori ați fost la closet.

2. Întrebuințați la closet hârtie.
3. Spălați bine în apă curată toate fructele, zarzavaturile și alte alimente crude, pe care le mâncați, fără a le fierbe.

4. Fierbeți laptele, fiindcă laptele nefiert propagă nu numai febra tifoidă ci și tuberculoza.

5. Feriți alimentele de murdăria prin muște și alte posibilități de infecție.
6. Curățați și desinfecțați zilnic closetul.

Acolo unde nu este W. C. se va întrebuința de preferință lapte de var.

7. Gunoaiele și alte murdării trebuie asemenea desinfecțate până la evacuarea lor. Se recomandă arderea lor.

8. Curățenia personală sunt cei mai importanți factori pentru prevenirea febrei tifoide

9. Prezentați-vă punctual la vaccinare, care vă apără de îmbolnăvire. Aceste vaccinări se pot face în mod

S'a născut Hristos!

de Pr. N. Bârsan

Sunt douăzeci de veacuri de atunci... un neconținut prilej de reculegeri pioase.

În noaptea sfântă, Hristos a devenit năvală de viață veșnică, Dumnezeu între noi, omul cel nou, omul cel adevărat. Și rămâne Hristos în trup adevărat, ca și trupul și mintea și simțirile noastre să se îndumnezeiască. Să știm că și noi suntem din Dumnezeu, avem viața dela El și suntem cu toții fii ai Lui.

În această noapte, în care Hristos s'a făcut om, când îngerii cu glas de argint cântă imnuri sfinte, când magii și păstorii se închină și aduc daruri, acum în acest totu al nopții sfinte, conștiința acuză, arătând câte greșeli ne depărtează de Iisus.

În noaptea aceasta îngerii cântă, dar sufletele plâng din pricina duhului necurat din lume. Steaua s'a ivit pe cer, să aducă aminte oamenilor că sunt oameni...

Iisus a venit să mântue lumea, să potolească patimile și să înfrățească spiritele. În locul acestor bunătăți, omul a transformat uscatul, apa și văzduhul într'un uragan al morții.

Plutim cu toții pe o mare răscălită de patimi. Suntem în vârful necazurilor, de unde putem privi cărările întortochiate pe care am umblat singuri, fără El, ca și prăpastia în care ne putem prăvăli.

Nici când de douăzeci de veacuri, Nașterea Domnului n'a găsit omul mai învrăjbit și îndurerat ca acum. Dar iarăși, niciodată această omenire n'a dorit ca azi lumina păcii și a iubirii aduse de Hristos.

Patimile ce cloțesc tumultuos, sgomotul armelor, ca și plânsul orfanilor strigă azi în văzduh, să trezească și cugetele amorțite de rău, mânăndu-le spre idealul creștin, fără de care omenirea întregă nu poate ajunge decât ruini.

Cu cât vom fi mai răi, plini de mânie, cu sufletele schiloade, orfane de iubire, văduve de mângâiere, cu atât ne vom depărta mai mult de împărăția lui Hristos și în loc de a ne găsi mai aproape de cer, ne trezim mai adânc înfipti în negura pământului.

Dacă am trăi mai mult pentru ochii lui Dumnezeu decât pentru cei ai oamenilor, atunci cu adevărat am înțelege și tălcui pentru care a venit Iisus în lume.

Creștine! În ieslea din Vifleem s'a născut Iisus Hristos. Lumea lui Irod, prin tot ce face, s'a ridicat năpraznică, parcă în cea de pe urmă sforțare, săucidă Pruncul și lumea Lui. În vuietul armelor și sughitul morșit să ne adunăm în nesfârșite coruri, în jurul ieslei, unde îngerii cântă, steaua strălucește, păstorii se închină, iar magii aduc daruri, făcând în viața noastră un colț de cer, un colț de lumină în întunecul pustiu al veacului nostru.

Este cel mai de preț dar, ce-l putem aduce Domnului la praznicul pogoririi Lui între noi.

gratuit în fiecare zi de lucru la Serviciul Sanitar al Municipiului Brașov, Str. Hirscher No. 1 dela orele 8—13.

10 Toate cazurile de febră tifoidă trebuie anunțate Serviciului Sanitar al Municipiului Brașov, Str. Hirscher No. 1. Telefon 3836.

Medic șef al orașului,
Dr. Ulpiu Ștefan

Vrem adevărul, suntem sătui de minciună

de

dr. N. Căllman

Prea mult timp am fost purtați pe drumuri întortochiate numai cu minciuna. Am plătit scump.

Mai-marii zilelor de pe vremuri credeau că o țară poate fi condusă cu pupături de mâni, cu plecaciuni și vizite în alcovuri de doamne influente și atotputernice. Se întreceau, care de care dintre oamenii de pe atunci, ca prin astfel de mijloace să ajungă la putere. Puterea era scopul. Iar programul era rămânerea la putere. Mijloacele nu interesau. Orice mijloc era bun care ducea către drumul puterii.

Minciuna era unul din mijloacele cele mai potrivite și mai folosite pentru acest scop. Ca să poți rămânea cât mai mult timp la putere, trebuia să inventezi mereu, mereu, alte și alte primejdii pentru țară. Așa era mințită țara, când cu pericolul de dreapta, când cu cel de stânga. După cum sufla vântul de interese ale atotputernicilor. Țara nu credea. Se găseau însă și naivi care luau minciuna de ban bun și credeau.

Marele regisor și regisorii mai mititei se îngrijeau ca să i se dea țării câte o injecție de fortificare. Și de cele mai multe ori injecțiile erau făcute cu apă chioară. Era o minciună.

Ne aducem aminte că am fost ținuți mulți ani cu minciuna zidului de beton și fier, de netrecut și de neînvinș, care ne-ar apăra țara. Nici nu se mai căuta vr'un aranjament diplomatic. Oamenii care-l căutau erau îndepărtați ca inutili. Și la urmă marile întărituri s'au dovedit cazemate și tunuri de vorbe mincinoase.

N'am fost ținuți ani mulți cu marea minciună: Nu dăm niciun petec de pământ românesc? Și la urmă regisorul cel mare al minciunilor și micuții lui învățacei au dat totul, fără niciun cuvânt de protest și fără nicio apărare a zidului de beton și fier.

N'am fost ținuți trei ani cu cea mai sângeroasă minciună a neamului nostru? Ni se luase Ardealul, cedat de niște trădători ai neamului și apărat de cazemate. S'a pornit războiul. Ni se cânta pe toate glasurile, că drumul către Ardeal duce prin stepele Rusiei. Mulți oameni de bunăcredință credeau că așa este. Țara nu credea. Războiul trebuia făcut, fiindcă așa voiau tiranii zilei. Minciuna ne-a costat mult sânge, multe vieți și multe suferințe.

Ne-am săturat de atâta minciună în conducerea țării. Am vrea adevărul adevărat.

Credeam că la 23 August am pășit pe drumul adevăratului adevăr. Țara întreagă, cu însuflețire și hotărâre, în mod sincer se întorsese de pe drumul minciunii și pornise pe adevăratul drum al recuceririi Ardealului. Guvernării noastre ne spuneau că al nostru este Ardealul, să-l recucerim. Am pornit vijelios. Cu ajutorul armatelor sovietice l-am recucerit. Nu ne-a venit ploaie. Ne-a costat

sânge mult și vieți scumpe. Dar l-am recucerit.

Aliatul nostru, Rusia Sovietică, cu care ducem lupta cot la cot, din victorie în victorie, ne-a recunoscut în mod sincer dreptul asupra Ardealului. Ni l-au recunoscut și ceilalți doi aliați ai noștri. L-am recucerit cu sânge și moarte.

Pentru ce și azi încă Ungurii își bat joc de Românii ai căror frați au alungat pe Unguri din Ardealul românesc?

Bieții Români din Aita-Seacă îmi cereau mai zilele trecute să fie mutați din satul lor, altcum sunt omoriți de Unguri. Românii în Ardealul românesc sunt tot ei cei prigoșiți. Ungurii sunt tot ei stăpânii care nu cunosc cruțare. Universitatea din Cluj este încă tot în mâinile Ungurilor și sub sprijinul și autoritatea Budapestei.

Iar noi ce facem? Facem apărări patriotice, uniuni patriotice, uniuni democratice, ne declarăm în gura mare mari democrați, ca să apărăm! Credeți să apărăm pe Românii din Aita-Seacă, sau din sutele de Aite-seci, care încă gem sub apăsarea unghurească? Nu! Apărăm pe Unguri!

Sunt chinuți zi de zi Românii cu amenințarea lagărelor și a temnițelor. Ducem cea mai rușinoasă și mai crudă exterminare a Românilor.

N'a fost tradus în fața niciunei judecăți niciun minoritar din România, căci cei câțiva minoritari ținuți ostatici nu contează.

Și democrații noștri s'biară în gura mare că tot noi Românii suntem cei păcătoși.

Armata noastră dă zi de zi

lupte cu Ungurii. Mormintele în urma ei se înmulțesc mereu. Ne apropiem de capitala Ungariei prin lacuri de sânge.

Iar în spatele acestei armate luptătoare, în Ardealul românesc, Ungurii se organizează, cu adunări, ziare, școli, universitate, toate conduse de Budapesta.

Se întreabă patrioții și democrații noștri, dacă acest lucru se întâmplă și în spatele armatei victorioase a lui Tito, sau în Cehoslovacia lui Benes, sau în Alsacia lui De Gaulle? Eu sunt sigur că nu se poate întâmpla. Cu toată democrația poporului francez și cehoslovac. Acolo nu sunt democrați și patrioți, sprijinitori ai impilatorilor.

Pun aceste întrebări nu cu sentimentul urât de răzbunare și șovinism. Le pun cu sentimentul de dreptate. Am stat și stau pe baza programului democratic dela Alba-Iulia din 1918, cu egală îndreptățire a minoritarilor în statul român.

Dar cer ca Românul să fie stăpân în țara sa. El să dea și să împărțească drepturi și dreptate. Nu să le cerșească el dela alții.

S'a dus de Unguri 4 ani o sălbatică luptă de exterminare contra Românilor rămași în Ardealul de Nord. Nu vrem să se răspundă cu aceeași măsură de sălbăcie. Vrem să se caute și să se găsească aranjamentul cel mai potrivit, care să pună capăt luptei milenare dintre aceste două popoare.

Dar vrem ca Ardealul să fie al nostru. Așa cere dreptul și dreptatea.

Motivele pentru care Ungurii sunt încă stăpâni în Ardealul nostru și cu care încearcă să ne amăgească patrioții și democrații noștri, nu le putem primi de bune. Țara simte că este dusă cu minciuna.

Cerem adevărul, suntem sătui de minciună!

Abonamente de sprijin

Dir. Silv. U. D. R., Oravița	Bădescu Dinu, București	1000
Lei 15.000	Cpt. Brânzea Ioan, Brașov	1000
I. O., Brașov	C. O., Brașov,	1000
Comaniciu Oct., Veneția	Colan Al., Zărnești	1000
de jos jud. Făgăraș	Georgescu Const., București	1000
„Cocium” Alba-Iulia	Ghibu Petre, București	1000
Ing. Stănicel A., Brașov	Munteanu Ioan, Baci	1000
Maria și Gh. Timar,	Brașov	1000
Dârste-Brașov	Dr. Radu Ion, Arad	1000
T. M., Brașov	Secăreanu M., București	1000
Vlad N. Cioc, Brașov	Tasian Șerban	1000
Ștefanovici-Svensk, Prof.	Florescu I. Dru, București	1000
univ., Brașov	Georgescu C-tin, București	1000
Dr. Ioan Popa, Alba Iulia	Coop. „Călmățuiul” Olt	1000
Dr. C. Moldovan, Brașov	Hampea Viorel, Codlea	1000
Suciu Cornel, Alba-Iulia	Zăgan V. Ioan, judecător,	
Corfariu Macedon, Sibiu	Agnita	1000
Prof. univ. Giuglea Gh.,	Mureșan Gh., Brașov	1000
Sibiu	Bârsan Anastase, București	1000
Anghelide Carmen, Ploiești	Ecat. maior Iacobescu,	
Opreanu Gh., protop.	Brașov	1000
Târnăveni	Kirițescu Dena, Brașov	1000
Lt. col. Peneș Al., Brașov	Ungureanu Șașa, Brașov	1000
Ana Gh., Brașov	Curta Gheorghe, Brașov	1000
Rășan Ioan, funcț., Brașov		

Calendarul veacului

Democrație însemnează printre altele și o anumită libertate de a gândi, de a te manifesta în societate potrivit legilor țării, dar..., ce fel de democrație o fi aceea cu libertăți care „se răstesc la noi”?

Mulți Români se întreabă și azi: Ce ar fi trebuit să facem când ni s'a luat o parte din Ardeal? Ce ar fi trebuit să facem în cei 20 de ani de integritate teritorială? Ce ar fi trebuit să facem în cutare moment istoric; ce ar fi trebuit înăuntru sau în afară ș. a. m. d., dar singura întrebare care se pune azi este: „Ce trebuie să facem?”

Un ziar din Banat cerea sus și tare într'un Nr. trecut să se reglementeze gazetăria desființându-se toate ziarele, rămânând doar două, trei gazete „bune” pe întreaga țară.

Că propunerea e bună sau rea, lăsăm la judecata cititorilor, dar că în atare caz, ziarul în cauză ar fi printre primele „reglementate” pentru totdeauna, e dela sine înțeles, deși cerința ceasului de față și porunca viitorului nu este desființarea presei românești ci îmbunătățirea ei materială și ridicarea pe un plan spiritual mult mai înalt ca cel de azi al multor cotidiene.

I. S. D.

Abonatilor

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

Dela Crucea Roșie

Societatea Națională de Cruce Roșie Filiala Brașov, aduce pe această cale cele mai vii mulțumiri doamnelor și domnișoarelor din Soc. Brașoveană, Liceului Industrial de fete, doamnelor maestre, tuturor donatorilor, firme și particulari, precum și publicului consumator care și-au dat într'o atât de largă măsură b-nevoitorul concurs pentru reușita Bazarului nostru organizat în zilele de 2-4 Dec. 1944.

Din acest prilej s'a realizat pentru fondurile Crucii Roșii un venit curat de 2.035.195 lei menit să aducă un gând senin de sărbători bravilor răniți din toate spitalele din Brașov.

Din suma de mai sus s'a donat 18.000 lei Centrului pentru reeducarea orbilor de războiu din Brașov, care sumă provine din câștigul materialelor luate de orbi și vândute la Bazar.

Despre iepurașia

Cârlig: Ce tot modorogēști mă buduhaița, de nici nu-mi răspunzi la binețe?

Cârlig: Iepuri, iepurit, iepuroaică...

Cârlig: Mă, țî-o sărit o doagă sau ai mâncat măsalariță, de nu'ncați de iepuri?

Cârlig: Pă Antonescu l-a iepurit, pă Gigărtu îl iepurează și lelea Făca a lui Părțală, o să iepureze.

Cârlig: Facu-mi cruce ca de Sătana, da asta ce-o mai fi, căci n'am mai auzit de când m'a ijdănit mama?

Cârlig: Apăi vezi? Multe n'ai auzit și-o să mai auzi. Știi tu ce n'seamnă a iepurit?

Cârlig: Ba.

Cârlig: Apăi să-ți spui io. Tăți domnii care-o ținut cu Nemții, fug acum ca... iepurii, să nu-i mai traga la răspundere. Adică se... iepurează. Pă aheia care's mai slabi de ingeri și de chicioare, îi iepureașe statul, adică cum o zis hăla și legea hăluia îi pune pă... fugă.

Cârlig: Bine, amu înțeleg, dar nu pricep de ce vrea statul s'o iepurească și pă Făca lui Părțală.

Cârlig: Apoi cine țî-o spus c'o iepurește statul? Nu statul mă, ci Părțală o iepurează, pentrucă s'o iepurit cu un hândralău cât o fost cătană.

Acu a-i înțeles? Până una alta, pace, că's cătrănit pă Vârvara mea...

Doctorul Călcă Bașică

Adânc întristații: Elena și Prof. Dragoș Navrea cu fiica lor Ileana, Dorica și Ing. Ioan Wallner, Elena și Dumitru Marcea, fiice, fiu, gineri, noră și nepoată, precum și familiile înrudite, vestesc încetarea din viață a prea bunului lor

Dumitru Marcea sen.

Inspector școlar î. p.

în vârstă de 66 ani, întâmplată în ziua de 7 Decembrie 1944.

Inhumarea a avut loc Duminecă, 10 Decembrie a. c., orele 2½ d. m., în Cimitirul Sf. Treimi de Pe Tocile, Brașov.

Dormi în pace bunul nostru tată!

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

MAGAZINUL DE ÎNCĂLȚĂMINTE
„FILT”

Propr. Iancu Orghidan & Bahmüller

BRAȘOV, Str. Carol I. Nr. 36
DOREȘTE ONORATEI CLIENTELE
SĂRBĂTORI FERICITE!

FIERĂRIA

BARBU & Comp. S. A. R.

BRAȘOV, Piața Libertății 29

dorește onoratei clientele

Sărbători vesele și An nou fericit!

INȘTIINȚARE

„VICTORIA” Societate de Asigurare

cu ramurile de viață, incendiu, furt și accidente, invită onor. clientelă, care din cauza împrejurărilor a rămas în urmă cu plata primelor, să le achite neîntârziat, fie la casieria Centralei din București, Bulev. Brătianu, 32—34 sau sucursalelor din provincie, fie încasatorilor societății la prezentare.

În acest fel asigurările contractate, vor rămâne mai departe în vigoare în interesul asiguraților.

Cu această ocaziune noua conducere ține să reamintească importante garanții oferite de Societatea „VICTORIA” publicului asigurat.

Rezervele asigurărilor de viață se află plasate în întregime în țară în mari imobile, rente de stat, etc. iar gestiunea Societății ca și a tuturor instituțiilor de asigurare din țară, indiferent de origina capitalului fondator, stă sub supravegherea permanentă a Oficiului de Control al Asiguraților Private din Ministerul Economiei Naționale.

Societatea noastră se bucură totodată de-a putea anunța clientela sa, că nu a suferit nici o pagubă în urma bombardamentelor aeriene la nici unul din imobilele sau proprietățile sale.

La această situație solidă se adaugă și faptul, că în ultimul timp reasigurările societății „VICTORIA” au fost plasate exclusiv la reasigurători de primul rang, în ELVEȚIA, ceiace atras o îmbucurătoare sporire a volumului de afaceri.

Fabricile de postav și țesături de modă din Brașov Wilhelm Scherg & Cie S. A.

Convocare

Subsemnatul Victor Moldovanu în calitate de administrator unic la S. A. W. Scherg et Co. Brașov, numit de Ministerul Economiei Naționale prin decizia Nr. 77975/944; având în vedere dispozițiunile art. 5 din legea Nr. 477 publicată în Monitorul Oficial Nr. 231 din 6 Octombrie 1944; având în vedere și dispozițiunile statutului soc. an. W. Scherg et Co. Brașov;

C O N V O C

adunarea generală extraordinară a acționarilor soc. an. W. Scherg et Co. din

Brașov, la 8 Dec. 1944.

Brașov, Str. Dorobanților Nr. 2, pentru ziua de 23 Decembrie 1944 ora 8 a. m., la sediul social al societății, din Brașov Str. Dorobanților Nr. 2, la ordinea zilei fiind alegerea noului consiliu de administrație.

În cazul când adunarea generală extraordinară convocată pentru ziua de 23 Dec. 1944, nu va întruni numărul statutar al acționarilor, această adunare se va ține în ziua de 24 Decembrie 1944, ora 8 a. m., în același loc și cu orice număr de acționari prezenți.

Administrator unic al:

Fabricilor de postav și țesături de modă
din Brașov

Wilhelm Scherg & Cie S. A.

ss. Ing. Victor Moldovanu

NOUL MAGAZIN DE:
MANUFACTURĂ ȘI GALANTERIE

VLAD N. CIOC

BRAȘOV, Str. Mihail Weiss 2 Telef. 10.66

UREAZĂ DISTINSEI SALE CLIENTELE

Sărbători fericite!

Fabricile de postav și țesături de modă
din Brașov

WILHELM SCHERG & Cie. S. A.

produc

stofe de modă pentru domni și dame,

stofe pentru uniforme ofițerești,

postavuri fine și postavuri țărănești,

pături de pat și pături de voiaj etc.

de prima calitate.

Depozite proprii de vânzare: Brașov

Sibiu

Timișoara

Galați

Cronica Războiului

Pace și pâine

Dorința de pace din sufletul popoarelor este departe de a se realiza. În ultima vreme și posturile de radio și ziarele s'au ocupat de pace, ca și cum acest act ar fi fost pregătit până în cele mai mici amănunte și că, deci, ar fi în stare să detroneze războiul și să-l condamne pentru... veșnicie. Se pare însă că el va mai domni o bună bucată de vreme și că multe suferințe va mai provoca neamurilor pământului. Că durata lui nu va egala vremea ce s'a scurs din 1939 până acum este evident. Răutatea dintre oameni este însă atât de îndărătnică, încât fiorii binefăcători ai unei păci n'o poate smulge. Chiar neamurile, care au scăpat de furia războiului și care păreau că au ingenunchiat la căpătâiul nădejdiilor de mai bine, au aprins acum lupta în mijlocul lor. Frați între frați fac sângele să curgă pe pământul pe care până mai ieri l-au dorit liber. Suferința anilor și mulțimea jertfelor de vieți pare că n'au fost destule. Satana ține încătușată dragostea dintre frați și a dat frâu liber urii și patimilor.

In Grecia

Exemplul în această privință ni-l oferă Grecia. La Atena se desfășoară o sguđuitoare dramă. De săptămâni de zile frați de același sânge se măcelăresc între ei. Foamea și frigul, lipsurile de tot felul, vaețele și plânsetele, nimic nu oprește, nimic nu înduioșează pe acei care trimit moartea, unii împotriva celorlalți frați. În ultimile zile lupta încetase. S'a crezut că acalmia va fi preludiul unei perfecte înțelegeri, dar... a fost liniștea dinaintea furtunii. „Luptele s'au întezit din nou“, comunică ultimele telegrame de presă. În adevăr forțele de rezistență „Elas“ fac tot posibilul pentru lărgirea zonelor pe care le ocupă la Atena. Capitala Greciei se află sub un groaznic bombardament de artilerie. La lupte participă avioane engleze cu rachete, care atacă puternic forțele elastice grupate în partea de nord a orașului.

Se știe că Londra a propus un armistițiu. La aceste propuneri grupurile de rezistență au acceptat să se retragă din capitală, dar n'au răspuns la cererea britanică de a dezarma toate forțele și a elibera și regiunea portului Pireu. Intervenția generalului *Plastiras*, fruntaș liberal, a îndepărtat și mai mult o înțelegere dinte beligeranți. Singura intervenție care pare a fi avut un efect asupra Grecilor a fost a patriarhului *Ion Damaschin*, despre care se spun că a fost invitat de guvernul grec să preia Regenta. Increderea de care se bucură patriarhul în rândurile poporului pe care îl păstorește a determinat pe beligeranți să evacueze Attica. Totuși, liniștea este departe de a fi refăcută, spiritul de dușmănie fiind mai puternic decât dorința de armonie a majorității poporului care nu vrea decât *pâine și pace*. Așa fiind, în decursul aceluiași deceniu Grecia a fost sguđuită de două războaie civile. De două ori, în aceeași

decadă, Acropolis și Elycabet, cele două ridicături de pământ în mijlocul ruinelor antice, care veghiază ca două sentinele deasupra cetății, au primit sângele cald al Grecilor, luptători pentru idealuri câștigate și jertfitori pentru bătălii inutile...

Acte asemănătoare au fost înregistrate

In Italia și Belgia

Ele n'au cunoscut însă amploarea celor din Grecia. Noi, Românii, am fost scutiți până acum de asemeni sguđuiri. Să dea Dumnezeu ca vulcanul patimilor de până ieri să fie innăbușit pentru totdeauna și armonia deplină să urmeze încercărilor grele de până acura.

Svonuri

În legătură cu schimbarea unor conduceri actuale, în diferite țări, au fost puse în circulație diferite svonuri. Astfel, după ce s'a vorbit despre o restaurare în Ungaria, s'a vorbit despre restaurarea monarhiei în Franța. *Contele de Paris* ar urma să ocupe tronul Franței. Svonul nu a fost până acum nici desmișnit nici confirmat. Cât privește demisia generalului *Franco*, cererile oficiale spaniole au considerat svonul ca o născocire. În Grecia nu se știe care va fi situația. Regele *George* este hotărât să nu se întoarcă în țară decât cu asentimentul întregului popor. Cât privește Italia, nu se poate preciza dacă *Victor Emanuel* va continua să

domnească, sau dacă *Principele Umberto* îl va urma. Despre Germania s'a vorbit în ultimile zile cu multă insistență.

Astfel, *Papa Plus XII* ar fi fost rugat să tatoneze în cercurile anglosaxone ce se înțelege prin „capitulare totală“. Capitulare pentru întregul popor, sau numai pentru conducători? În această problemă și-a spus de altfel cuvântul câțiva oameni politici englezi și americani. Atâta vreme cât conducerea germană va fi cea de acum, este exclusă o înțelegere. În legătură cu anumite schimbări din Germania s'a vorbit despre *Rudolf Hess*. Se preciza chiar că el s'ar afla în Elveția unde așteaptă momentul oportun pentru a se reîntoarce în patrie. O ultimă telegramă a anunțat însă că *Rudolf Hess*, pe când încerca să sară un zid a fost cuprins de o furie de nervi, și că se află, grav bolnav, în Anglia.

Pactul de asistență mutuală dintre Franța și Soviete

Între Franța și Uniunea Sovietică a fost semnat un pact de asistență mutuală care are o durată de 20 ani. Pactul cuprinde următoarele clauze: lupta împotriva Germaniei până la victoria finală; nu se va face pace sau încheia un armistițiu cu Germania fără ca ambele părți semnatare să consimtă părțile a se obliga de a face toate eforturile pentru evitarea unui nou atac din partea Germaniei; niciun pact de alianță nu va fi încheiat fără știrea celeilalte

O problemă gravă care trebuie soluționată

O punem spre a i se da deslegare de cei în drept, cu precădere și cu cea mai mare atenție.

Este problema răniților aliați și români.

Ei sângerează, cu toții, pentru noi și urmașii noștri. Mai mult nu se poate pretinde ostașilor. Să nu se uite că fiecare rană neîngrijită la timp însemnează anticamera morții. Cine nu înțelege că rănitul are dreptul la cea mai afectuoasă îngrijire și în condiții optime, acela cu adevărat nu pricepe nimic din măreția sacrificiului lor.

Războiul intră în iarnă. În altă iarnă! Răniții nu mai pot fi internați în localuri aflate în ultima oră, fie prea mici, fie improprii scopului. Față de ei ne facem vinovați procedând astfel. Noi trebuie să avem în mod permanent o mare rezervă de paturi, în localuri încăpătoare. Nu se poate improviza un spital într'un edificiu mic, pentru că nu ne putem permite nici noi, nici aliații, luxul imobilizării unui număr de medici în asemenea edificii. Și apoi un spital presupune anumite instalații costisitoare.

Orașul mai are încă clădiri mari. Să fie amenajate din vreme în acest scop. Și tot orașul are ro-

mâneasca datorie de a nu evacua instituțiile de cultură, al căror inventar cultural va fi de neînlocuit, cum era cazul cu marea bibliotecă a „Astrei“ care adăpostește azi și Academia Comercială în edificiul ei mult prea mic pentru un spital, casa fiind la origine o simplă casă particulară.

Dacă aplaudăm hotărârea comandamentului rusesc și român de a salva această instituție, rămâne ca orașul să studieze urgent problema eventualelor clădiri pentru spitalele ce ar mai fi necesare. Acest lucru să fie anunțat din vreme proprietarilor ca să le evacueze, urmând ca atunci când o nouă cerere s'ar ivi, localul să fie predat imediat, pentru că rănitul nu poate aștepta cu zilele întins pe patele vagonului de vite.

Procedând așa ne facem și datoria față de răniți, evităm și distrugerea inventarului proprietarului și ferim și instituțiile de cultură, câte ne-au mai rămas, de ruinare, cum era să fie cazul cu Biblioteca „Astrei“, imposibil de refăcut mai târziu.

Cu dragoste, înțelegere și atentă studiere a problemei, Brașovul poate soluționa problema.

de **Mardare Mateescu**

dărți; pentru opera de reconstrucție după războiu părțile se vor ajuta reciproc; pactul nu atinge obligațiile luate de părți înainte de semnarea lui.

Atât la Paris cât și la Moscova încheierea pactului a fost comentată favorabil. Postul de radio Paris s'a ocupat pe larg despre importanța semnării lui, iar ziarul „Pravda“ a închinat un elogios editorial. De asemeni ziarul englez „Daily Telegraph“ și „New Chronicle“, subliniază importanța semnării pactului.

Mersul războiului

Situația pe fronturile de luptă este din ce în ce mai încordată. Pe frontul de răsărit se dau lupte înverșunate la Nord și Est de *Budapesta*. Trupele sovietice continuă înaintarea spre granița *Cehoslovaciei*. Din Londra se anunță că trupele germane au trecut la atac în sectorul armatei I-a americană, între *Monschau* și *Treviri*. Trupele americane s'au retras de pe câteva poziții. Trupele germane au trecut în câteva puncte granița *Belgiei* și *Luxemburgului*. Frontul are o lărgime de 80 km. Pe toată întinderea frontului se dau lupte violente. Aviația germană a pierdut 150 aparate. Un ordin de zi al mareșalului *Von Runstedt*, căzut în mâinile aliaților, arată că: „Armata germană nu trebuie să recupețiască nimic pentru acest ultim efort“. Armata 7-a americană continuă înaintarea. Ea a intrat în *Palatinat*. În *Alsacia*, trupele aliate au trebuit să părăsească trei localități în sectorul *Kolmar*. Linia *Siegfried* este ținută sub tirul artileriei grele aliate. În sectorul *Aragon* au fost luați 100 de prizonieri germani, majoritatea parașutiști lansați în spatele frontului.

După ultimile știri sosite de la Londra se precizează că forțele aliate au oprit înaintarea germană. Marele Stat Major Aliat, din motive strategice, țin în cel mai mare secret situația frontului. În Italia, trupele neo-zeelandeze comandate de generalul *Freiberg*, au cucerit orașul *Faenza*.

În Nordul *Finlandei* se dau lupte grele între trupele germane și finlandeze.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B dul Regele Ferdinand Nr. 12
Telefon 1513

Abonamentul anual Lei 800
Autorități și Societăți Lei 1600
Membrii „Astrei“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 500